

Drugi set zadataka za učenike 9. razreda Osnovne škole "Novi Grad" Tuzla

BHS jezik i književnost	Maksida H.Hasanović	maksida_ng@yahoo.com
„Tvrđava“ (odlomak), Meša Selimović Tip časa: obrada		
<ul style="list-style-type: none"> - Pažljivo pročitati odlomak iz romana „Tvrđava“ Meše Selimovića (Čitanka 9, 67.str.) - Odgledati dokumentarni film o ovom romanu. Zanimljiv je. U njemu ćete vidjeti i čuti i samoga pisca, čuti zanimljive odlomke iz romana, ali i razmišljanja poznatih književnih kritičara. Film ćete pronaći na linku https://www.youtube.com/watch?v=sDrppe3aBNE - U svesku zapisati svoje razmišljanje o pročitanoj i pogledanom materijalu. Fotografisati i poslati do petka (27. 03. 2020) u 12 sati.		
„Kameni spavač“, Mehmedalija Mak Dizdar – lektira Tip časa: obrada		
<ul style="list-style-type: none"> - Pogledati dokumentarni film o Maku Dizdaru na linku https://www.youtube.com/watch?v=h06zbwC2uKo . Film će vam pomoći da bolje razumijete Makovu poeziju. Naravno, obratit ćete se i meni za pomoć. - Sve pjesme pažljivo čitati i voditi dnevnik čitanja, u koji ćete zapisati osnovne motive Makove poezije, obrazložiti ih i navesti citate. - Sve što uradite, fotografišite i pošaljite do petka (27. 03. 2020) u 12 sati.		
BHS jezik i književnost	Selma Kopic	selma_ng@yahoo.com
Tvorba riječi - tvorba pridjeva (1.čas) Kratko podsjećanje: MORFEMSKI NIZ Šta je zajedničko svim dolje navedenim riječima? Prefiks, tvorbeni morfem, POD-. (U nekim primjerima došlo je do glasovne promjene jednačenje suglasnika po zvučnosti pa umjesto D imamo T.) Potkresati, potpetica, podznak, potkrovlje, potkožno, podsjećati se, podzemlje... Ovakav niz riječi nastao korištenjem istog TVORBENOG morfema, naziva se MORFEMSKI NIZ. Napravi samostalno morfemski niz od sufiksa -ANJE! PJEVANJE, ... Koju vrstu riječi si dobio/la dodavanjem sufiksa –ANJE? TVORBENA PORODICA Šta je zajedničko dolje navedenim riječima? Znati, znanje, neznanica, sveznanica, poznati, upoznati, upoznavanje, znalac, poznavalac ... Ovakav niz nastao korištenjem istog korijenskog morfema, naziva se TVORBENA PORODICA. Napravi samostalno tvorbenu porodicu riječi GRAD! GRADSKI,..... TVORBA PRIDJEVA U našem jeziku ima oko 150 pridjevskih sufiksa. Najčešći među njima su sufiksi: -AN...RADOSTAN -EN....STUDEN -AV...KRVAV -AK...SLADAK -IV...ŠALJIV -IT...SKROVIT -KAST...CRVENKAST -IN...STRININ -OV/-EV...BRATOV, BORČEV -SKI (ČKI)...ĐAČKI, DRUMSKI -NI...DRŽAVNI		

Napravi samostalno morfemske nizove od tri pridjevka sufiksa po tvom izboru!

Npr.: gradski, seoski, turski, radnički, stvaralački, mučenički, slavljenički, viteški, herojski...

Kultura izražavanja (2.čas)

Napiši pismo na temu: "Šta biste poručili odraslima o svijetu u kojem živimo"

Dužina pisma-500-1000 riječi

Rok za slanje pisma- 25. Mart

Podaci uz pismo- ime i prezime, datum rođenja, mjesto stanovanja, broj telefona

Upute

Poštuj formu pisma- pozdrav na početku i kraju, uvodni, glavni i završni dio, mjesto i datum te potpis.

Vladimir Nazor "Značenje riječi" (3.čas)

Pročitaj pažljivo pjesmu na 59. strani Čitanke 9.

Nakon što razmisliš o značenju pjesme, proanaliziraj njenu građu- koliko stihova ima u strofama i ukupno, koja je dužina stiha, koji se stihovi rimuju, u kojem dijelu pjesme je poenta. Iskaži je svojim riječima.

Odgovori na zadnja 4 zadatka.

Nauči književne pojmove na istoj stranici.

Istražuj- Pronađi još neku pjesmu drugih autora posvećenu riječima.

Književni rodovi (4.čas)

Tri su književna roda:

1. LIRIKA obuhvaća lirsko pjesništvo u kojemu se izražavaju pjesnikovi subjektivni osjećaji i misli.

Pretežito je pisana stihom, ali može biti i u prozi.

2. EPIKA obuhvaća književna djela kojima je glavno obilježje pripovijedanje, koja imaju sadržaj, fabulu i likove. Pisana je stihom (epovi, epske pjesme) ili u prozi (pripovijetke, novele, romani...).

3. DRAMA obuhvaća književna djela koja se sastoje od dijaloga i monologa koje izgovaraju dramski likovi. Drama može biti pisana u stihu ili u prozi.

Prema osnovnim oblicima književnost se dijeli i ovako:

1. POEZIJA – književna djela pisana vezanim stihom

2. PROZA – književna djela pisana nevezanim tekstom ("od ruba do ruba stranice")

3. DRAMA – književna djela pisana dijalogom i monologom

Podjela književnosti

1. Prema porijeklu: narodna ili usmena književnost koju najčešće čine mitovi, bajke, pjesme, zagonetke, poslovice i sl. te umjetnička ili pisana književnost koju čini ukupnost književnih djela koju stvaraju i pišu književnici.

2. Prema jezičnim ili nacionalnim obilježjima: najčešće je književnost pisana na nekom jeziku ujedno i dio te nacionalne književnosti

3. Prema vremenu nastanka: tradicionalna ili klasična koja traje do kraja 19. stoljeća te moderna koja traje od početka 20.stoljeća i još dan-danas.

Književni rodovi

Lirika

Epika

Drama

Lirski/lirika- temelji se na osjećajima

Epski/epika- temelji se na pripovijedanju

Dramski/ drama- temelji se na radnji, napetosti

Prelazni književni oblici temelje se na spajanju naučnog i književno-umjetničkog načina mišljenja

Nakon što pročitaš ovaj tekst, pronađi u čitankama i zapiši po dva naslova djela koja pripadaju odeđenom rodu.

Engleski jezik

Admira Šukilović

admira_ng@yahoo.com

Lesson: Module 7, Unit 20 – Desert Flower (pp 68-69) (skills)

Aims: - improving vocabulary; - improving reading skills: - using prepositions and prepositional phrases in context;

Background

The text tells the true story of Waris Dirie. She was born into a traditional desert nomad family in East Africa. At the age of 5 she had a traumatic experience due to an old village tradition. Waris became a United Nations Ambassador and devotes her time to women's rights, especially in Africa.

- Read the text on pg 68.

- Find the meaning/translation for the following words (Write in your NOTEBOOKS):

WELL-OFF

ARRANGED MARRIAGE

RELATIVES vs. COUSINS

MAID

ADVERTISE

CAMPAIGN

LEGAL vs. ILLEGAL

FOREIGN

EXCEPTIONAL

WOMEN'S RIGHTS

Exercise 1 – Circle the correct answer. (Students' Book)

Exercise 4 – Complete the gaps (1-5) in the text with the sentences (a-f). There is one extra sentence you don't need. (Students' Book)

Exercise 5 – Read the text again and answer the questions. (Write in your NOTEBOOKS)

WORD BUILDER

A prepositional phrase (prepozicijska fraza) consists of a preposition and an object.

e.g. ON THE MOVE (ON – prijedlog/prepozicija)

IN TROUBLE (IN – prijedlog/prepozicija)

Exercise 6 – Complete the phrase(s) from the text with the correct preposition(s) and write their translation as well. (Write in your NOTEBOOKS)

Exercise 8 – Complete the sentences with the prepositions listed. (Students' Book)

- Extra Help: Check the list of prepositional phrases with examples at pp 145-146

- Additional Practice: check Remind for links

Lesson: Kids - Fashion Show (pp 70-71) (skills)

Aims: - revising clothes vocabulary; - describing people using key expressions and words: - improving listening skills

- Read the dialogue on pg 70.

Exercise 1 - Write the key words and the translation in your NOTEBOOKS.

Exercise 2 – Answer the following questions in your NOTEBOOKS:

1 What do Ellie and Tanya think about the male model?

2 Which of the clothes does Abi like?

3 Did Tanya get the results of the river and shampoo tests?

4 What do the results say about the river?

Everyday Listening – Listen to four dialogues and circle the correct answer. (*Students' Book*)

Important: Audio will be uploaded on Remind and shared.

ATTENTION: Read carefully and complete all of the exercises as instructed (*notebook or Students' Book*). HELP A FRIEND IF NEEDED. Send me **ONLY** the work you do in your notebooks. (Poslati samo one vježbe koje su naznačene da se rade u svesku.)

Njemački jezik

Edita Omerović Suljić

edita_ng@yahoo.com

Nastavna jedinica: Präteritum der Modalverben

Tip časa: obrada

Modalni glagoli su nam već poznati 😊 . Znamo da ih ima ukupno 6, a to su :

Do sada smo modalne glagole upotrebljavali isključivo u prezentu (sadašnjem vremenu) . Tada smo naučili i osnovna pravila za modalne glagole (u rečenici nikada nije sam /traži pomoć drugog glagola koji je u infinitivu ...itd.)

Zum Beispiel: Ich **will** Deutsch **lernen**.

(**modalni glagol** na 2. mjestu – prilagođen licu / **glagol u infinitivu** je na kraju rečenice).

Kada želimo pomoću modalnih glagola izraziti neku radnju u prošlosti, tada najčešće upotrebljavamo sljedeće prošlo vrijeme:

PRÄTERITUM

Preterit je vrijeme koje u njemačkom jeziku izražava nešto što se desilo u prošlosti – obično ga nazivaju i prosto prošlo vrijeme jer za njegovu tvorbu nam nije potreban pomoćni glagol već samo glavni glagol i nastavci. Iako postoji pravilo, neko ga priznaje, neko ne, da se u govornom jeziku više koristi perfekat, a u pisanom preterit – to ne važi kod modalnih glagola.

Njemački modalni glagoli u većini slučajeva traže još jedan glagol u rečenici, pa je samim tim upotreba složenog vremena kao što je perfekat u kombinaciji sa još jednim glagolom pomalo „komplikovana“.

Važno pravilo glasi 😊 : Koliko god da Nijemci vole i forsiraju upotrebu perfekta za većinu glagola, kada su **njemački modalni glagoli u pitanju – naučite preterit, perfekat zaboravite.**

Preterit modalnih glagola možemo grupisati na sljedeći način:

1. wollen, sollen grade preterit po pravilima slabih odnosno pravilnih glagola

glagolska osnova + nastavci za preterit

GLAGOLSKA OSNOVA	NASTAVCI ZA PRETERIT
ich <u>woll</u>	te
du <u>woll</u>	test
er/sie/es <u>woll</u>	te
wir <u>woll</u>	ten
ihr <u>woll</u>	tet
sie/Sie <u>woll</u>	ten
GLAGOLSKA OSNOVA	NASTAVCI ZA PRETERIT
ich <u>soll</u>	te
du <u>soll</u>	test
er/sie/es <u>soll</u>	te
wir <u>soll</u>	ten
ihr <u>soll</u>	tet
sie/Sie <u>soll</u>	ten

2. müssen, dürfen i können-gube u preteritu prijelaz (dolazi do promjene vokala ü -u / ö-o)

GLAGOLSKA OSNOVA	NASTAVCI ZA PRETERIT
ich <u>muss</u>	te
du <u>muss</u>	test
er/sie/es <u>muss</u>	te
wir <u>muss</u>	ten
ihr <u>muss</u>	tet
sie/Sie <u>muss</u>	ten
GLAGOLSKA OSNOVA	NASTAVCI ZA PRETERIT
ich <u>durf</u>	te
du <u>durf</u>	test
er/sie/es <u>durf</u>	te
wir <u>durf</u>	ten
ihr <u>durf</u>	tet
sie/Sie <u>durf</u>	ten

GLAGOLSKA OSNOVA	NASTAVCI ZA PRETERIT
ich konn	te
du konn	test
er/sie/es konn	te
wir konn	ten
ihr konn	tet
sie/Sie konn	ten

1. **mögen** – gubi prijevlas i mijenja svoju osnovu

GLAGOLSKA OSNOVA	NASTAVCI ZA PRETERIT
ich moch	te
du moch	test
er/sie/es moch	te
wir moch	ten
ihr moch	tet
sie/Sie moch	ten

Da ne bude zabune, „möchten i mochten“ su samo dva različita oblika jednog glagola - glagola mögen 😊.

„Möchten“ nije u preteritu, već je u prezentu i taj oblik koristimo za pristojno i kulturno izražavanje u njemačkom jeziku

Zum Beispiel (npr.):

Umjesto da kažemo : „Ich **will** noch einen Kuchen **essen!**“

Mi ćemo biti fini, pristojni i kulturni pa reći : “ Ich **möchte** einen Kuchen **essen!**“ 😊

Evo još jednom svi modalni glagoli na jednom mjestu

Modalverben im Präteritum						
	müssen	können	dürfen	sollen	wollen	mögen
ich	musste	konnte	durfte	sollte	wollte	mochte
du	musstest	konntest	durftest	solltest	wolltest	mochtest
er/sie/es/man	musste	konnte	durfte	sollte	wollte	mochte
wir	mussten	konnten	durften	sollten	wollten	mochten
ihr	musstet	konntet	durftet	solltet	wolltet	mochtet
sie/Sie	mussten	konnten	durften	sollten	wollten	mochten

Aufgaben im Buch
(Zadaci u udžbeniku)

Seite 69/12a

Seite 70/13 - ins Heft // **Vježbe iz udžbenika niste dužni slati na mail** 😊 **Nastavnica će naglasiti kada to bude trebalo.** //

Kada uradiš vježbe iz udžbenika, ispod imaš nekoliko linkova na kojima možeš dodatno uvježbati modalne glagole u preteritu.

https://www.schubert-verlag.de/aufgaben/uebungen_a1/a1_kap8_modalverben.htm

<https://quizlet.com/13279935/ideen-2-k18-prateritum-modalverben-konjugation-flash-cards/>

Dragi učenici,

Prije svega želim istaći da veliki broj učenika nije poslao zadaću. Molim vas da ovaj vid nastave shvatite najozbiljnije, jednako kao i redovnu nastavu. O urađenim (odnosno neurađenim) zadacima redovno se vodi evidencija, koja će svakako biti uzeta u obzir prilikom ocjenjivanja i zaključivanja ocjena. Osim toga, nakon što se utvrdi način ocjenjivanja u ovim novim uslovima, jednu ocjenu činit će sasvim sigurno i provjera pred eksternu maturu i to isključivo pitanja iz kataloga, kako smo se i dogovorili.

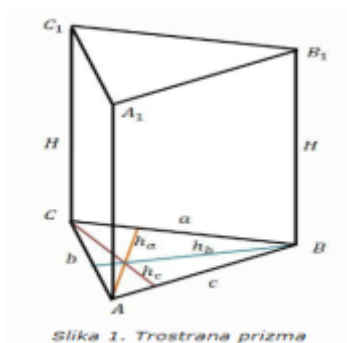
PRAVILNA TROSTRANA PRIZMA

Definicija

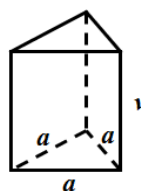
Prava prizma čije su osnove jednakostranični trouglovi naziva se **pravilna trostrana prizma**.

Na slici je prikazana pravilna trostrana prizma kojoj je osnova jednakostraničan trougao stranice a , i čija je visina H .

- Dakle, osnovna ivica prikazane pravilne trostrane prizme je a , a bočna ivica je H

pravilna trostrana prizma

$$V = B \cdot v$$

$$V = \frac{a^2 \sqrt{3}}{4} \cdot v$$

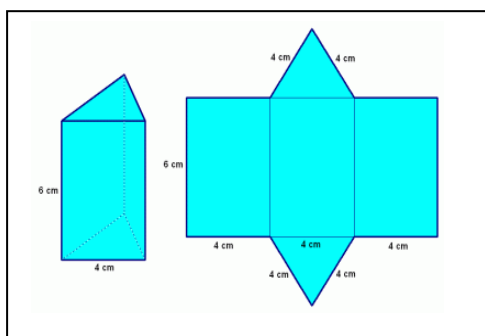
$$B = \frac{a^2 \sqrt{3}}{4}$$

$$O = 2B + P$$

$$P_1 = a \cdot v$$

$$O = \frac{a^2 \sqrt{3}}{2} + 3av$$

$$P = 3av$$

ČETVEROSTRANA PRIZMA

Definicija

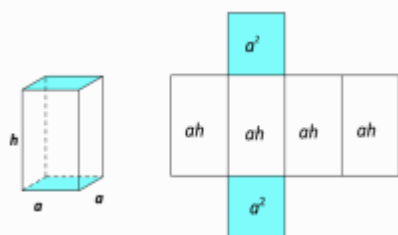
Podsetimo se, prizma čije su bočne ivice normalne na ravni osnova naziva se **prava** ili **uspravna prizma**. Prava prizma čije su osnove pravilni mnogouglovi naziva se **pravilna prizma**.

(Pravilni mnogougao je mnogugao čije su sve strane i svi uglovi jednaki.)

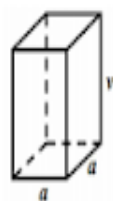
Osnove **pravilne četverostrane prizme** su **kvadrati**.

Na slici 1. je prikazana pravilna četverostrana prizma koja u osnovi ima kvadrat stranice a , i čija je visina H .

Prema tome, osnovna ivica prikazane pravilne četverostrane prizme je a , dok je bočna ivica ujedno i visina prizme.

pravilna četverostrana prizma

$$V = B \cdot v$$

$$V = a^2 \cdot v$$

$$O = 2B + P$$

$$B = a^2$$

$$O = 2a^2 + 4av$$

$$P_1 = a \cdot v$$

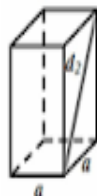
$$P = 4av$$

$$P_{DP} = d_1 \cdot v$$

$$d_1 = a\sqrt{2}$$

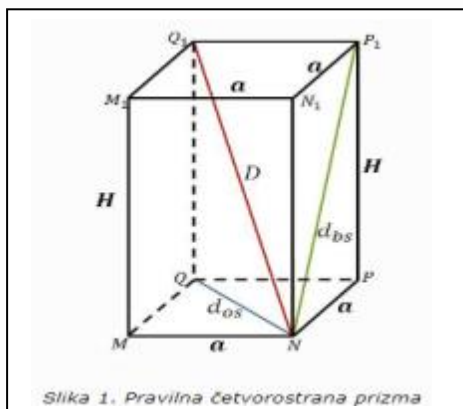

$$d_2 = \sqrt{a^2 + v^2}$$

$$D = \sqrt{d_1^2 + v^2}$$

$$D = \sqrt{2a^2 + v^2}$$

Slika 1. Pravilna četverostrana prizma

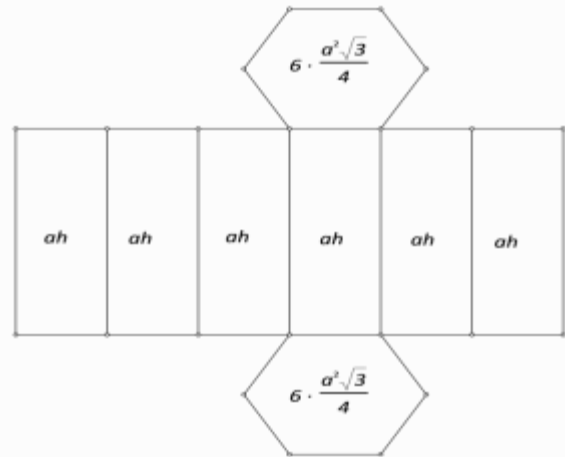
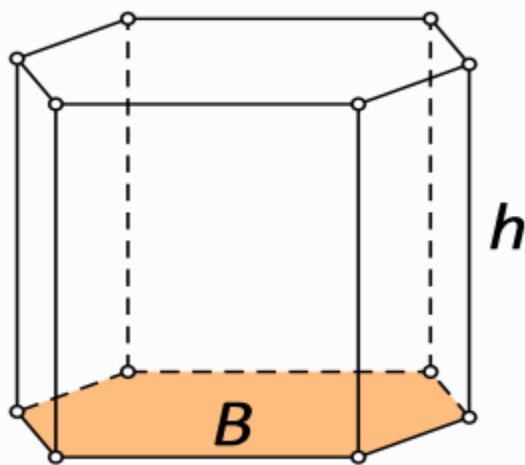
ŠESTOSTRANA PRIZMA

Definicija

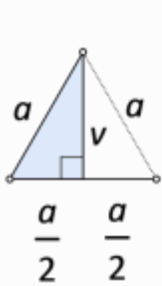
Šestostrana prizma je prizma čije su osnove šestouglovi. Ako je prizma prava (uspravna), i ako su joj osnove pravilni šestouglovi tada tu prizmu nazivamo **pravilnom šestostranom prizmom**.

Na slici je prikazana pravilna šestostrana prizma sa osnovom pravilnog šestougla stranice a , i visine (bočne ivice) H .

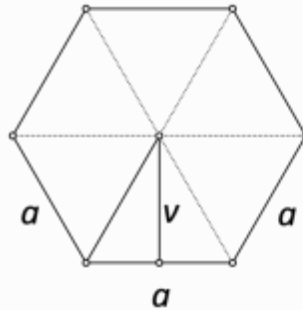

BAZA

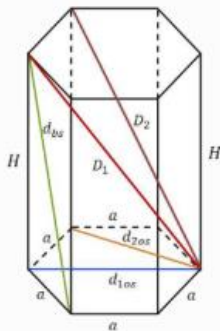

$$v = \frac{a\sqrt{3}}{2}$$

$$p = \frac{a^2\sqrt{3}}{4}$$

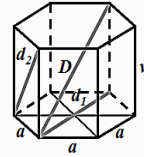
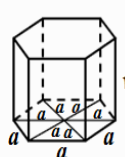
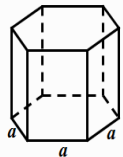

$$B = 6 \cdot \frac{a^2\sqrt{3}}{4}$$

Slika 1. Pravilna šestostrana prizma

pr avilna šesterostranprizma

$$d_1 = 2a$$

$$d_2 = \sqrt{a^2 + v^2}$$

$$D = \sqrt{d_1^2 + v^2}$$

$$D = \sqrt{4a^2 + v^2}$$

$$V = B \cdot v$$

$$B = \frac{3a^2\sqrt{3}}{2}$$

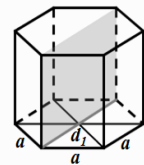
$$V = \frac{3a^2\sqrt{3}}{2} \cdot v$$

$$P_1 = a \cdot v$$

$$O = 2B + P$$

$$P = 6av$$

$$O = 3a^2\sqrt{3} + 6av$$

$$P_{DP} = d_1 \cdot v$$

ZADACI

1. Izračunaj kolika je površina i zapremina trostrane prizme ako osnovna ivica $a = 5$ cm i visine $H = 8$ cm.
2. Ako površina jedne bočne stranice trostrane prizme jednaka 36 cm^2 , a visina $H = 9$ cm izračunaj površinu cijele prizme i njenu zapreminu.
3. Izračunaj kolika je površina i zapremina četverostrane prizme ako osnovna ivica $a = 4$ cm i visine $H = 10$ cm
4. Površina jedne bočne stranice četverostrane prizme jednaka 35 cm^2 , a visina $H = 7$ cm izračunaj površinu cijele prizme i njenu zapreminu.
5. Izračunaj kolika je površina i zapremina šestostrane prizme ako osnovna ivica $a = 3$ cm i visine $H = 7$ cm.
6. Ako površina jedne bočne stranice šestostrane prizme jednaka 40 cm^2 , a visina $H = 10$ cm izračunaj površinu cijele prizme i njenu zapreminu.
7. Bazen dug 10 m i širok 15 m. Koliko je potrebno pločica da bi se obložio ovaj bazen (u m^2) ako se zna da je bazen dubok 2 m.

Zadaci za vježbu (eksterna matura)

- Decimalni brojevi

1. $2,736 + 8,98 =$
2. $3,123 - 2,0791 =$
3. $2,54 \cdot 3,76 =$
4. $10,416 : 2,24 =$
5. $x + 2,39 = 4,12$
6. $3,57 - x = 1,78$
7. $(2,4 + 3,21) - 1,44 : 1,2 =$

Zadaci za vježbu (eksterna matura)

- Proporcije

1. Riješiti proporcije:

a) $3 : 12 = x : 2$

b) $\frac{5}{3} : x = \frac{2}{3} : 1,2$

c) $(x + 3) : 9 = 2 : 3$

d) $x : 4 = 5 : 12$

e) $0,2 : \frac{3}{5} = \frac{x}{6} : 10$

f) $12 : (x - 4) = 2 : 3$

Drugi set zadataka za učenike 9. razreda Osnovne škole "Novi Grad" Tuzla

Matematika	Haris Smajlović	haris_ng@yahoo.com
Zadaci iz rubrike Ibrišimović Mirha važe i za učenike 9.c.		
Muzička kultura	Katica Pazalja	katica_ng@yahoo.com
RUSKA ROMANTIČNA MUZIKA – BALET Tip časa: obrada (Udžbenik Muzička kultura za 9 razred, strana 51) Danas slušamo rusku romantičnu muziku – balet, valcer Uspavana ljepotica. Poslušajte izvedbu na sljedećem linku: https://youtu.be/MjMOKODFpmU 1. Poslušati muziku i pismeno opisati doživljaj slušane muzike. Da li je kompozitor uspio muzikom dočarati priču poznate bajke? 2. Odredite karakter, tempo, mjeru, dinamiku! 3. Zapamtite temu iz valcera i pratite je tokom slušanja. Koji instrumenti je donose? Odredite! 4. Poslušajte još jednom i analizirajte glavnu temu iz udžbenika (strana 51). 5. Podsjetimo se koje vrste tempa imamo. Napišite. 6. Napišite šta je balet i nekoliko zanimljivosti iz života Petra Iliča Čajkovskog. 7. Slušajte i uživajte. Vaša nastavnica Katica Pazalja.		
Likovna kultura	Borka Jokić	borka_ng@yahoo.com
<u>Dvobojna kombinacija (harmonija dvije boje)</u> Tema: slobodna Tehnike : gvas, tempera, akvarel Učenici treba da koriste dvije harmonične boje (slične). Naprimjer: crvena; crveno – ljubičasta, žuta; žuto - zelena, žuta; narandžasta...Uz ove boje mogu koristiti i neutralne (ahromatske) boje: crna, bijela, siva. Sve primjere možete pronaci na Googlu. Harmonija boja predstavlja zadovoljavajuće jedinstvo boja prijatno za oko. Dragi učenici, molim vas da svoje likovne radove sačuvate i odložite u mapu (blok).		
Tjelesni i zdravstveni odgoj	Vesna Zahirović	vesna_ng@yahoo.com
Naučiti plesati bečki valcer u paru i uz muziku, neka vam u tome pomognu ukućani. Kako biste lakše savladali korake, pogledajte video na linku https://www.youtube.com/watch?v=wz5JFS99468		
Biologija	Mirjana Fares	mirjana_ng@yahoo.com
Sistem čulnih (osjetilnih) organa Tip časa: obrada Izučavajući nervni sistem, naučili smo da on kontroliše rad svih organskih sistema u našem tijelu povezujući ih u jednu cjelinu. Onaj dio nervnog sistema, koji je zadužen za preradu čulnih informacija, je čulni sistem . On se sastoji od: 1. prijemnika (receptora) obavještenja, 2. provodnika i prerađivača obavještenja (nervni sistem), 3. izvršitelja radnje (efektora) - to su žlijezde, mišići, organi... -Draži su sve promjene iz unutrašnje i vanjske sredine koje aktiviraju receptore.		

-Nadražljivost je sposobnost organizma da pod uticajem draži reaguje na odgovarajući način. Percepciju sebe i svoje okoline ostvarujemo putem čula (osjeta). Znači, čulo je sposobnost da se opazi draženje i dođe u određeno stanje nadraženosti.

Čulne ili osjetilne ćelije su ćelije koje imaju sposobnost da primaju draži. One su povezane u čulna tjelašca i složene čulne organe(npr.oko). I jedni i drugi povezani su sa čulnim centrom u mozgu. Postoji pet čula: dodir, miris, okus, sluh i vid.

Prema vrsti draži koju primaju čula se dijele na: svjetlosna, mehanička, hemijska i toplotna.

U koži se nalaze čula za dodir, bol, toplotu i hladnoću.

Čula osjetljiva na hemijske draži su čula okusa (smješteno na jeziku) i mirisa (smješteno u sluznici gornjeg dijela nosne šupljine).

Čovjek razlikuje četiri okusa: slano, slatko, kiselo i gorko.

Lekcija se nalazi u udžbeniku (strana 139,140,141. i 142)

Odgovoriti u sveske na pitanja koja se nalaze u udžbeniku na 142. strani.

Čulo vida

Građa i funkcija

Tip časa: obrada

Naučili smo da je čulo sposobnost da se opazi draženje i dođe u određeno stanje nadraženosti.

Sposobnost primanja draži imaju čulne ćelije koje su povezane u čulna tjelašca i složene čulne organe (npr.oko).

Oko je organ čula vida za prijem svjetlosnih draži. Te draži pretvara u nervne impulse koji pomoću optičkog nerva dolaze do velikog mozga koji ih tumači kao slike. Oko ima glavne i pomoćne dijelove.

GLAVNI dio oka je očna jabučica smješšana u očnoj duplji i ovalnog je oblika. Sastoji se od:

-beonjače (bjeloočnice), koja sprijeda prelazi u ispučenu prozirnu rožnjaču (rožnicu);

-sudovnjače (žilnice), koja se nalazi ispod beonjače; prema prednjem dijelu ona se odvaja od beonjače gradeći dužicu (šarenicu); sudovnjača sadrži pigmentna zrnca koja daju boju oko; u sredini dužice je otvor zjenica kroz koju ulazi svjetlost u oko;

-mrežnica je unutrašnja ovojnica koja sadrži nervna vlakna i vidne ćelije čunjiće i štapiće.

Najveći broj vidnih ćelija nalazi se nasuprot zjenici. Dio mrežnjače najosjetljiviji na svjetlost zove se žuta mrlja. Mjesto vidnog nerva zove se slijepa mrlja.

Iza zjenice i šarenice je sočivo (leća). Ono prelama svjetlost. Ispred šarenice nalazi se prednja komora ispunjena prozirnomočnom vodicom, a iza je stražnja komora ispunjena staklastom tvari (staklovinom).

POMOĆNI dijelovi oka su:

-očni kapci sa trepavicama,

-suzne žlijezde,

-tri para očnih mišića .

Lekcija se nalazi u udžbeniku (str.144. i 145). Obratite pažnju na sliku 169 (Građa oka)!

Zadaci su isti za 9.a, 9.b i 9.c . Odgovorite na pitanja iza lekcija i pitanja za maturu.

Biologija	Azra Mahovkić	azra_ng@yahoo.com
-----------	---------------	-------------------

Zadaci su isti za 9.a, 9.b i 9.c., kao i pitanja iza lekcija i pitanja za maturu.

PITANJA ZA EKSTERNU MATURU:

1. Šta botanika izučava?

2. Koji organizmi imaju korijenje?

3. Gdje se nalazi polen?

4. Šta je botanika?

5. Šta ubrajamo u prokariote?

1. Botanika je nauka koja izučava:

- a) samo biljke
- b) samo životinje
- c) sva živa bića
- d) samo čovjeka

2. Povežite organe biljaka sa ulogom koju obavljaju!

- a) upija vodu sa mineralima _____ stablo
- b) stvara organsku tvar _____ korijen
- c) provodi vodu sa mineralima _____ plod
- d) rasprostiranje _____ list

Ponuđeni odgovori:

- a) A B C D
- b) C A D B
- c) D C A B
- d) C D B A

3. Povežite odgovorajuće vrste sa pripadajućom grupom biljaka!

- a) ludara _____ gološjemenjače
- b) morska salata _____ gljive
- c) vlasak _____ alge
- d) jela _____ mahovine

Ponuđeni odgovori:

- a) D A B C
- b) C A B D
- c) A C D B
- d) B D A C

NAPOMENA:

Za prvi čas biologije, po povratku u školu, pripremite sveske za pregled.

Geografija

Sabina Muratović

sabina_ng@yahoo.com

POLJOPRIVREDA BOSNE I HERCEGOVINE

Tip časa: obrada novog gradiva

Poljoprivreda je privredna djelatnost koja obuhvata biljnu i stočnu proizvodnju i s njima povezane uslužne djelatnosti. Poljoprivreda se dijeli na:

- **ratarstvo,**
- **vinogradarstvo,**
- **ribarstvo,**
- **voćarstvo,**
- **pčelarstvo,**
- **stočarstvo.**

Poljoprivredni proizvodi su: **žitarice, industrijsko bilje, voće, povrće, stočni proizvodi i dr.**

Na razvoj poljoprivrede u Bosni i Hercegovini utjecali su mnogobrojni **prirodni** (humidna klima, vode, reljef i tlo) i **društveni uvjeti** (društveno uređenje, veličina zemljišnog posjeda). Poljoprivreda je sve do pojave industrije u našoj zemlji predstavljala najznačajniju granu privrede. Bosna i Hercegovina ima povoljne uvjete za razvoj poljoprivrede, s obzirom na to da polovinu zemlje (50,3%) zauzima poljoprivredno zemljište. Prostori sjeverne Bosne pružaju velike mogućnosti za uzgoj žitarica, industrijskog i krmnog bilja, povrtlarskih kultura i voća. Planinsko-kotlinski prostori pogodni su za uzgoj žitarica, povrtlarskih kultura, posebno krompira, dok su južni dijelovi zemlje pogodni za uzgoj vinove loze, agruma, ranog voća i povrća, duhana i dr.

Na osnovu preovladavajućih prirodnih i društvenih faktora u našoj zemlji mogu se izdvojiti četiri poljoprivredna regiona. To su:

- **nizijski** na sjeveru,
- **brdski** na sjeveru,
- **planinski** u centralnom dijelu Bosne i Hercegovine i
- **mediteransko-submediteranski** u južnoj Hercegovini.

Prema vrsti poljoprivredne proizvodnje ovi regioni nazivaju se:

- **žitarski** (ravničarski),
- **voćarsko-stočarski** (brdski),
- **stočarsko-pašnjački** (planinski) i
- **rejon južnih kultura** (mediteranski-submediteranski).

Ovo su kratke smjernice na koje treba obratiti pažnju. Nešto više o poljoprivredi Bosne i Hercegovine pročitajte u svojim udžbenicima pod naslovom *POLJOPRIVREDA BOSNE I HERCEGOVINE*. Za sve eventualne nejasnoće i pitanja možete mi se slobodno obratiti na e-mail adresu sabina_ng@yahoo.com

ZADATAK ZA UČENIKE

Obavezno detaljnije pročitati i naučiti o svakom poljoprivrednom regionu (*Nizijski poljoprivredni region, Brdski poljoprivredni region, Planinsko-kotlinski region i Mediteransko-submediteranski region*)!

Prepisati u svesku i odgovoriti na sljedeća pitanja:

1. Koji faktori utiču na razvoj poljoprivrede u Bosni i Hercegovini?
2. Navedi prirodne faktore koji utiču na razvoj poljoprivrede u Bosni i Hercegovini?
3. Koje poljoprivredne regione možemo izdvojiti na prostoru Bosne i Hercegovine?
4. Koja je najznačajnija poljoprivredna grana nizijskog poljoprivrednog regiona?
5. Koja su glavna žitorodna područja nizijskog poljoprivrednog regiona i šta se najviše na tim područjima uzgaja?
6. Koje su biljne kulture najviše zastupljene u brdskom regionu?
7. Šta ima najveći poljoprivredni značaj u planinsko-kotlinskom regionu?
8. U čemu se ogleda poljoprivredni značaj mediteransko-submediteranskog regiona?

Odgovore na pitanja poslati na moju mail adresu (sabina_ng@yahoo.com) najdalje do 12h u petak, 27.03.2020. god., uz obaveznu naznaku vašeg imena, prezimena i odjeljenja.

Historija	Senada Suljić	senada_ng@yahoo.com
-----------	---------------	---------------------

1. SLOM I PODJELA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
2. NARODNOOSLOBODILAČKI POKRET U BOSNI I HERCEGOVINI (NOP)

Tip časa: utvrđivanje nastavnog gradiva

Cilj: utvrditi i upotpuniti usvojeno znanje iz navedene oblasti

1. Kada i zbog čega je Hitler napao Jugoslaviju?
2. Objasni postupke kralja i vlade.
3. Kada i kako je uspostavljena NDH?
4. Najviša upravna područja bile su velike župe. U Bosni i Hercegovini uspostavljeno je sedam velikih župa čija su sjedišta bila na njenoj t teritoriji: _____(_____), _____i_____(_____), _____i_____(_____), _____i_____(_____), _____(_____)_____i_____(____).

5. Kakva je bila ustaška politika?
6. Reakcije bošnjačkih građana:
- a) Jedan dio bošnjačkih građana _____, najpoznatiji _____ i _____.
- b) Veći broj Bošnjaka predvođenih _____ i _____, ogradio se od zločina. Širom BiH _____.
- c) Onaj dio bošnjačkog građanstva _____, tražio je _____. Formirane su _____, a _____ su _____ u _____ i _____ u _____.
7. Opiši cilj četničkog pokreta u Drugom svjetskom ratu.
8. Kakav je cilj postavila KPJ na okupiranoj i nacionalno podijeljenoj teritoriji?
9. Pod Titovim vođstvom NOP je s parolom „bratstva i jedinstva” jasno odredio četiri cilja borbe:
1. _____, 2. _____,
3. _____, 4. _____.
10. Najveće bitke u NOR-u su:
- a) _____ (od _____ do _____)
- b) _____ (od _____ do _____)
- c) _____ (od _____ do _____)
- d) _____ (od _____ do _____)
11. U čemu se ogleda značaj Bitke na Sutjesci?

Fizika

Isnar Tinjić

isnar_ng@yahoo.com

Tip časa: ponavljanje gradiva

Nastavljamo sa izradom zadataka iz Kataloga za eksternu maturu. Nakon što ste vidjeli rješenja prve dvije oblasti, mislim da vam je jasnije na koji način trebate pristupiti izradi ovih zadataka. Kada budete učili, učite tačne odgovore na pitanja, a ne slova ispred njih. Što se tiče zadataka, zaboravite na rješenja jer brojevi često budu promijenjeni na maturi. Od vas se očekuje da razumijete zadatak, da znate koje formule trebate iskoristiti u izradi, da zadatak uradite, da vodite računa o mjernim jedinicama i slično. Nemojte da se igramo lota kada su zadaci u pitanju, a neki su se igrali lota pri predaji prve zadaće. 😊 Loto vam sigurno neće donijeti visoku ocjenu na maturi. Slobodno komunicirajte online putem međusobno radi savjeta o stvarima koje ne znate uraditi, ali se trudite da vaši odgovori budu autentični, a ne puko prepisivanje od učenika koji zna odgovor. Potrudite se da razumijete gradivo!

Nova zadaća predstavlja naredne dvije oblasti iz kataloga i to: Mehanika (Njutnovi zakoni, Pritisak) i Mehanika (Mehanički rad, snaga i energija i Prosti mehanizmi), koje se nalaze na stranama 66, 67. i 68. Prva oblast sadrži 25, a druga 21 pitanje.

Rješenja trebate dostaviti na e-mail adresu isnar_ng@yahoo.com i to do petka (27.03.2020.) u 12:00. Rješenja možete poslati u formi Microsoft Word dokumenta ili kao fotografije ukoliko ste radili uz pomoć olovke i papira. Sljedeći petak bit će prezentirana tačna rješenja svih pitanja i zadataka.

Sretan rad!

Hemija

Mirjana Fares

mirjana_ng@yahoo.com

ORGANSKE (KARBOKSILNE) KISELINE

Tip časa: obrada

Danas ćemo govoriti o organskim kiselinama.

Prisjetimo se nekih kiselina koje smo do sada pominjali i učili: hlorovodonična, sumporna, azotna, fosforna, ugljena... Sve su to neorganske kiseline. Postoje i organske kiseline.

Iz svakodnevnog života su nam poznate neke organske kiseline. Mliječna kiselina nalazi se u kiselom mlijeku, agrumi (limun, naranča, grejp) sadrže limunsku kiselinu, biljno ulje sadrži oleinsku kiselinu, kelj, špinat, blitva sadrže oksalnu kiselinu.

Organske kiseline su spojevi koji u svojoj građi sadrže karboksilnu funkcionalnu skupinu **-COOH**.

Prema broju karboksilnih grupa dijele se na: monokarboksilne, dikarboksilne, trikarboksilne...

Nazivi monokarboksilnih kiselina se određuju prema imenu alkana kojemu se doda nastavak **-ska** i riječ kiselina. Tako je ime za prvu kiselinu u nizu dobiveno spajanjem riječi: metan + ska kiselina (metanska kiselina).

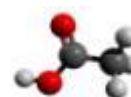
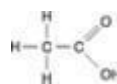
Budući da su ti spojevi poznati odavno, imaju i **trivijalna imena**, koja su najčešće povezana uz način njihova dobivanja u prošlosti. Metanska kiselina prvi je put izolirana iz mrava pa se zato zove mravlja kiselina.

alkan	IUPAC	Trivijalni naziv	struktura
metan	metanska kiselina	mravlja	HCOOH
etan	etanska kiselina	sirćetna	CH ₃ COOH
propan	propanska	propionsk	CH ₃ CH ₂ COOH
butan	butanska	buterna	CH ₃ CH ₂ CH ₂ COOH

Osobine

- Karboksilne kiseline s manjim brojem ugljikovih atoma pri sobnoj su temperaturi tekućine koje se miješaju s vodom.
- Kiseline koje u svojem sastavu imaju manje od sedam ugljikovih atoma imaju oštar miris i kiseo okus (npr. metanska kiselina). Butanska, pentanska i heksanska imaju neprijatan miris. (Neprijatan miris znoja potiče od butanske kiseline) Ostale kiseline nemaju miris.
- Sa metalima, oksidima metala, bazama, karbonatima i hidrogen karbonatima grade soli.
- Svojstva kiselina ispoljava H⁺ ion iz karboksilne skupine. U vodenim rastvorima se zamjenjuje sa metalima i tako nastaju soli.
- Miješaju se sa vodom.
- Imaju kiseo okus.
- Imaju visoke tačke ključanja.
- Plavi lakmus papir boje u crveno.
- Sa metalima, oksidima metala i bazama grade soli.

SIRĆETNA KISELINA (ETANSKA) - CH₃COOH

Sirćetna kiselina je najstarija poznata kiselina otkrivena pri kiseljenju vina.

Dobijanje:

- sintetskim putem (80% sirćetne kiseline sintetskim putem se dobije)
 $\text{CH}_3\text{OH} + \text{CO} \rightarrow \text{CH}_3\text{COOH}$
- biotehnoškim postupkom (fermentacijom), oksidacijom etanola u prisustvu fermentata sirćetne bakterije roda *Acetobacter* uz dovoljno kiseonika.

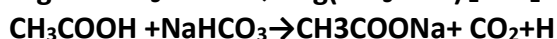
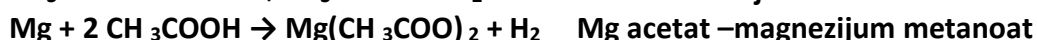
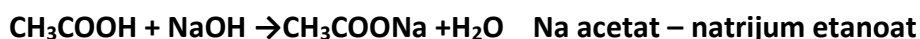
Za ljudsku ishranu može se koristiti samo sirće proizvedeno ovim postupkom.

Osobine sirćetne kiseline:

- bezbojna tekućina, oštra mirisa, tačka ključanja 118°C ;
- ledište čiste octene kiseline (99,5 %) jest pri 16,5 °C, a pri nižoj temperaturi od te prelazi u čvrsto agregatno stanje stanje;
- njezini kristali izgledaju poput leda te je dobila ime ledena octena kiselina;
- miješa se sa vodom i organskim rastvaračima;
- Soli sirćetne kiseline zovu se acetati ili etanoati (lat. naziv *Acidum aceticum*)
- Disosuje na acetatne jone CH_3COO^- i vodikov jon H^+ , odnosno u vodenoj otopini gradi hidronijum jone H_3O^+ .

Zašto su organske kiseline kisele?

- Kiselinska svojstva organskim kiselinama daje karboksilna skupina.
- U vodenim se otopinama veza kisik - vodik u karboksilnoj skupini lako cijepa.
- Zato vodene otopine karboksilnih kiselina sadržavaju ione, H_3O^+

Upotreba

- U ishrani koncentrovani rastvori ove kiseline su jako otrovni. U trgovine dolazi kao es80 % tvar - esencija. Razblažena sirćetna kiselina je vinsko sirće ili ocat. Dobiva se iz razblaženih alkohola u posebnim bačvama oksidacijom uz pomoć fermentata.
- U ishrani se kao začim uzima 4-5% vinsko sirće.
- U prehrambenoj industriji se koristi kao aditiv E260, regulator kiselosti.
- Koristi se za konzervisanje povrća zakiseljavanjem.
- Njene soli se koriste u industriji boja.
- Koristi se u hem. industriji (polivinil, vinil acetat, polietileni, esteri...)

METANSKA (MRAVLJA) KISELINA - HCOOH

je najjednostavnija u nizu karboksilnih kiselina.

Luče je mravi, po čemu je i dobila ime. Nalazi se u

žakama pčela, u znoju, mokraći, meduzi, gusjenici te u nekim biljkama (kopriva).

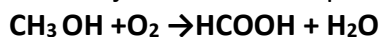

Za našu kožu ova kiselina je iritantna, pa nam zato izlaze plikovi ako nas ujede mrav, ubode pčela ili ožari kopriva.

Metanska kiselina je:

- bistra bezbojna tekućina, oštra prirodna mirisa, topi se na 8°C, ključa na 101°C;
- na koži uzrokuje mjehuriće, koža pocrveni i razvijaju se bezopasni plikovi;
- sama se oksidira s CO₂ i H₂O;
- njene se pare na zraku mogu zapaliti, a smjesa te kiseline (s volumnim udjelom 14 do 33%) i zraka je eksplozivna;
- s vodom stvara azeotropnu smjesu (77,5% kiseline) koja vrije na 107,3 °C.

Dobijanje oksidacijom metanola u prisustvu fermenta:

Soli mravlje kiseline formijati (lat. naziv: Acidum formicum)

Primjena

Mravlja kiselina koristi se:

- kao dodatak hrani, mravlja kiselina je registrirana kao E236;
- u medicini, kao vanjska anestezija;
- u poljoprivredi gdje se široko koristi za pripremu hrane, usporava procese truljenja, što doprinosi dužem očuvanju sijena i silaže;
- kao otapalo u hemijskoj industriji;
- u tekstilnoj industriji za bojenje vune;
- u prehrambenoj industriji kao konzervans;
- u pčelarstvu kao sredstvo za borbu protiv parazita.

Mravlja kiselina je efikasno sredstvo protiv grinja i vaši. Zato pojedine vrste ptica namjerno iritiraju mrave kako bi njihovo perje poprskali ovom kiselinom i tako ih oslobodili dosadnih parazita.

Iz istog razloga, u mravinjacima se valjaju i vjeverice, mačke i majmuni.

U toku godine svi mravi na svijetu proizvedu više mravlje kiseline nego sve fabrike na svijetu zajedno.

Po prvi put, engleski prirodnjak John Reyem uspio ju je izolirati od crvenih šumskih mrava (trbušnih žlijezda) u 17. stoljeću. Osim ovih kukaca, po kojima je i dobila ime, mravlja kiselina u prirodi se nalazi u nekim biljkama (koprive, iglice), voću, ali i u izlučevinama pčela.

Mravlja kiselina umjetno je sintetizirana tek u 19. stoljeću od strane francuskog znanstvenika Josepha Gay-Lussaca.

Za znatiželjne

Drugi set zadataka za učenike 9. razreda Osnovne škole "Novi Grad" Tuzla

---

- Najstarije upute za pravljenje vinskog octa potječu iz 17. stoljeća. Postupak se temeljio na iskustvu da je za dobivanje octa potreban obilan dotok zraka i blaga toplina.
- Puštalo se da razrijeđeni alkohol u drvenoj kaci kaplje niz blanjevinu od bukova drveta na kojoj se nalaze octene bakterije.
- Također se znalo da dodatak sluzave kože, koja se skuplja na stijenci posude u kojoj se kiseli vino, pospješuje stvaranje octa.
- Tek je u 19. stoljeću otkriveno da je ta sluzava kožica nakupina štapićastih bakterija, *Acetobacter aceti*.
- Posredovanjem enzima iz tih bakterija kisik iz zraka oksidira alkohol u octenu kiselinu pri čemu nastane još voda i oslobađa se toplina:

Zadaci:

1. Nastavi niz: metanska, etanska ...
2. Kako glasi empirijska formula butanske kiseline?
3. Koliki je maseni udio ugljika u mravljoj kiselini?
4. Prikaži hemijskom jednačinom reakciju sirćetne kiseline i cinka i imenuj dobijeni spoj.

Odgovore slati obilježene kao na informatici npr 9a_ br. u dnevniku_Z2-H!

Drugi set zadataka za učenike 9. razreda Osnovne škole "Novi Grad" Tuzla

Informatika	Sulejman Ljubović	sulejman_ng@yahoo.com
OSNOVNI ELEMENTI BASICA Podaci, konstante, varijable i izrazi <i>Tip časa: obrada</i>		
<p>Za izradu programa u nekom od programskih jezika potrebno je poznavati:</p> <ul style="list-style-type: none"> – leksiku (skup svih znakova koji se koriste kod pisanja), – sintaksu (pravila pisanja), – semantiku (značenje naredbi) itd. <p>Podaci u BASIC-u mogu predstavljati konstante (nepromjenljive) i varijable (promjenljive). Npr. Učenici 9. razreda uče programski jezik BASIC.</p> <p>KONSTANTE</p> <p>Konstante mogu biti znakovne i brojčane (numeričke). Znakovne konstante pišemo sa znacima navoda. Zapamtite! Nije dozvoljena dvostruka upotreba znaka navoda. Npr. „Ja sam učenik OŠ 'Novi Grad' Tuzla“.</p> <p>Brojčane konstante predstavljaju se brojevima. Npr. 2020, 9, 15 itd. Decimalne brojeve u BASIC-u pišemo sa tačkom. Npr. vrijednost π je 3.14.</p> <p>VARIJABLE (promjenljive)</p> <p>Varijablu karakteriše ime i vrijednost. Ime varijable u BASIC-u formiramo od slova i brojeva i moraju početi slovom, a znakovne varijable moraju završiti sa \$ (stringom). Npr. A\$, ime itd.</p> <p>IZRAZI</p> <p>Izrazi su namijenjeni tome da na osnovu podataka, jednog ili više njih, daju novu vrijednost ili novi podatak. U zavisnosti od vrste ulaznih podataka, u BASIC-u se primjenjuju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – aritmetički izrazi, – znakovni izrazi i – logički izrazi. <p>Aritmetički izrazi se koriste za rad sa brojčanim (numeričkim) podacima. Elementi aritmetičkih izraza mogu biti promjenljive, operatori i konstante (npr. $r^2 * \pi$).</p> <p>Znakovne izraze koristimo za povezivanje dvije znakovne konstante ili znakovne konstante i znakovne varijable. Operator povezivanja je & (end). Naprimjer, "INFOR" & "MATIKA" rezultirat će u INFORMATIKA.</p> <p>Logički izrazi su namijenjeni donošenju odluka povezivanjem podataka. Povezivanje se vrši operatorima poređenja (relacionim operatorima).</p> <p><i>Više pročitajte u udžbeniku na str. 132, 133. i 134.</i></p>		
Tehnička kultura	Nermina Jahić	nermina_ng@yahoo.com
PODJELA IZVORA ENERGIJE Tip časa: obrada		
<p>Energije omogućavaju život savremenog čovjeka kao funkcionisanje današnje civilizacije. To su najčešće toplotna i električna energija, koje se najlakše pretvaraju u ostale oblike energije. Svi izvori energije se dijele u dvije grupe, i to obnovljive i neobnovljive.</p> <p><u>Obnovljivi izvori energije</u> predstavljaju neiscrpan izvor energije koja se nalazi u našem okruženju. To je energija koja se u prirodi obnavlja u potpunosti ili djelimično.</p>		

Drugi set zadataka za učenike 9. razreda Osnovne škole "Novi Grad" Tuzla

U obnovljive izvore spadaju: hidroenergija (vodeni tokovi), energija mora (plima I oseka), vjetrovi, energija sunca i energija biomase (drvo I životinjski otpad). Prednost ovih izvora energije je to što se ne mogu vremenom iscrpiti, a neki se mogu I uskladištiti.

Neobnovljivi izvori energije su svi potencijali, nosioci nekog oblika energije, koji se ne mogu obnovljati. Neke od njih se ne mogu direktno koristiti I potrebno ih je pretvarati, odnosno treba ih dodatno pripremiti da bi se koristili kao izvori energije.

To su: sirova nafta, prirodni plin, ugalj, nuklearno gorivo itd.

Prednost ovih izvora je konstantnost, prilagodljivost, jednostavno skladištenje, transport u prirodnom obliku, jeftina postrojenja...

Nedostaci ovih izvora energije su: ograničenost zaliha I zagađenje čovjekove okoline. Sagorijevanje fosilnih goriva (uglja i nafte) predstavlja glavni uzrok zagađenja zraka I kao posljedicu ima globalno zagrijavanje. Takođe, korištenje nuklearne energije ima velike izazove I rizike sigurnosti u skladištenje radioaktivnog otpada. Zbog ovih nedostataka čovječanstvo nastoji smanjiti korištenje neobnovljivih izvora energije I zamijeniti ih obnovljivim izvorima energije.

Koristeći udžbenik (strana 68. i 69), upisati nedostajući tekst. U Dnevniku rada, na strani 39, uraditi vježbu 23.

Uradi i sljedeća pitanja za eksternu maturu:

RB	TEKST PITANJA:		
	Isprekidana linija koristi se za crtanje:		
	PONUĐENI ODGOVORI:		TAČAN O
	A	zaklonjenih kontura predmeta i mjesta na kojima se vrši savijanje materijala.	
	B	zaklonjenih kontura predmeta i mjesta na kojima se vrši bušenje materijala.	
	C	zaklonjenih kontura predmeta i mjesta na kojima se vrši brušenje materijala.	
	D	zaklonjenih kontura predmeta i mjesta na kojima se vrši zavarivanje	
RB	TEKST PITANJA:		
	Linija crta-tačka-crta koristi se za crtanje:		
	PONUĐENI ODGOVORI:		TAČAN ODGOVOR
	A	središnice (simetrane) i oznake presjeka	
	B	središnice (simetrane) i nevidljivih ivica predmeta	
	C	središnice (simetrane) i šrafure	
	D	središnice (simetrane) i navoja	

Drugi set zadataka za učenike 9. razreda Osnovne škole "Novi Grad" Tuzla

RB	TEKST PITANJA:		
	Linijom crta-tačka-crta na crtežu označavamo:		
	PONUĐENI ODGOVORI:		TAČAN ODGOVOR
	A	središnice (simetrale) i navoja	
	B	središnice (simetrale) i oznake presjeka	
	C	središnice (simetrale) i mjesto savijanja	
	D	središnice (simetrale) i šrafure	
RB	TEKST PITANJA:		
	Kotiranje je:		
	PONUĐENI ODGOVORI:		TAČAN ODGOVOR
	A	unošenje brojnih vrijednosti veličina mašinstva	
	B	unošenje brojnih vrijednosti veličina predmeta u tehnički crtež	
	C	unošenje brojnih vrijednosti mehatronike	
	D	unošenje brojnih vrijednosti elektrotehnike	
RB	TEKST PITANJA:		
	Sve mjere u kotama izražene su:		
	PONUĐENI ODGOVORI:		TAČAN ODGOVOR
	A	milimetrima	
	B	kilometrima	
	C	decimetrima	
	D	metrima	
RB	TEKST PITANJA:		
	Bez obzira na mjerilo na tehničkom crtežu uvijek se upisuje:		
9	PONUĐENI ODGOVORI:		TAČAN ODGOVOR
	A	umanjena vrijednost dimenzije	
	B	stvarna vrijednost dimenzije	
	C	uvećana vrijednost dimenzije	
	D	po izboru	

Drugi set zadataka za učenike 9. razreda Osnovne škole "Novi Grad" Tuzla

RB	TEKST PITANJA:		
	Kako kote mogu biti raspoređene?		
10	PONUĐENI ODGOVORI:		TAČAN ODGOVOR
	A	kote mogu biti raspoređene po slobodnom izboru	
	B	kote mogu biti raspoređene po svim projekcijama	
	C	kote mogu biti raspoređene po nivoima	
	D	kote mogu biti raspoređene po rasporedu	
RB	TEKST PITANJA:		
	Šta se po pravilu kotira?		
11	PONUĐENI ODGOVORI:		TAČAN ODGOVOR
	A	nevidljive ivice predmeta	
	B	samo vidljive ivice predmeta	
	C	lijeva strana crteža	
	D	desna strana crteža	
RB	TEKST PITANJA:		
	Ako se u crtež zbog malih dimenzija ne mogu upisati kotni brojevi treba:		
	PONUĐENI ODGOVORI:		TAČAN ODGOVOR
	A	nacrtati i kotirati uvećan detalj	
	B	nacrtati i kotirati umanjen detalj	
	C	nacrtati i kotirati s lijeve strane	
	D	nacrtati i kotirati s desne strane	
RB	TEKST PITANJA:		
	Elementi kote su:		
	PONUĐENI ODGOVORI:		TAČAN ODGOVOR
	A	kotna linija, pomoćna kotna linija, trougao i šestar	
	B	kotna linija, pomoćna kotna linija, kotni završetak i kotni broj	
	C	kotna linija, pomoćna kotna linija, uglomijer i kotni broj	
	D	kotna linija, pomoćna kotna linija, kotni završetak i dnevnik rada	

Drugi set zadataka za učenike 9. razreda Osnovne škole "Novi Grad" Tuzla

RB	TEKST PITANJA:		
	Kotni broj se piše:		
	PONUĐENI ODGOVORI:		TAČAN ODGOVOR
	A	ispod kotne linije u smjeru kazaljke na satu	
	B	na sredini iznad kotne linije u smjeru kazaljke na satu	
	C	na pomoćnoj kotnoj liniji	
	D	paralelno sa kotnom strelicom	
RB	TEKST PITANJA:		
	Kod kotiranja crteža predmeta kotna mjerna linija je uglavnom paralelna sa osnovnom (konturnom) linijom i odmaknuta od nje:		
	PONUĐENI ODGOVORI:		TAČAN ODGOVOR
	A	10 milimetara	
	B	15 milimetara	
	C	18 milimetara	
	D	20 milimetara	
RB	TEKST PITANJA:		
	Prilikom izrade praktičnih radova, nekada moramo ugraditi i gotove elemente – kupljene. Pri izradi sastavnice ti dijelovi se:		
	PONUĐENI ODGOVORI:		TAČAN ODGOVOR
	A	kotiraju	
	B	ne kotiraju se nego se njihovi osnovni podaci upisuju u sastavnicu	
	C	opisuju se tekstualno	
	D	po izboru	
RB	TEKST PITANJA:		
	Kotne i pomoćne kotne linije se crtaju:		
	PONUĐENI ODGOVORI:		TAČAN ODGOVOR
	A	punom tankom linijom	
	B	punom debelom linijom	
	C	isprekidanom linijom	
	D	po izboru	

Drugi set zadataka za učenike 9. razreda Osnovne škole "Novi Grad" Tuzla

RB	TEKST PITANJA:	
	Pomoćne kotne linije se crtaju:	
	PONUĐENI ODGOVORI:	TAČAN ODGOVOR
A	vodoravno na ivicu (rub) koji se kotira.	
B	okomito na ivicu (rub) koji se kotira.	
C	koso na ivicu (rub) koji se kotira.	
D	po izboru	

Religijska kultura

Senada Suljić

senada_ng@yahoo.com

Tip časa: utvrđivanje gradiva

Napomena učenicima:

Početak marta dobili ste pitanja iz prethodnih nastavnih sadržaja.

Učenici koji nisu naučili, sada imaju priliku da nauče ili ponove, uz dodatak po jednog pitanja iz lekcije koju ste dobili prošle sedmice.

Učenicima koji su odgovarali i zadovoljni su ocjenama, ostaje samo lekcija i zadaća koju ste dobili prošle sedmice.

Religijska kultura

Destanović Samka

samka_ng@yahoo.com

HUMANIZAM I RELIGIJA

Tip časa: obrada

Humanizam je kulturni pokret koji je nastao u Evropi u periodu 14-16. vijek, a centar nastanka tog pokreta je Italija.

To je napredni pravac u umjetnosti i filozofiji, sistem intelektualnih i moralnih uvjerenja koja čovjeku pridaju najvišu vrijednost. Po tome se razlikuje od teizma, gdje središnje mjesto zauzima Bog.

U savremenom smislu, humanizam bitno određuje odnos prema religiji, koji nije nužno negativan, budući da savremeni humanisti naglašavaju humanističke aspekte svjetskih religija.

Ideal humanizma je svestran čovjek koji razvija umne sposobnosti, slobodan duh koji teži preispitivanju uvjerenja, kao i sticanju novih znanja iz područja društvenih i prirodnih nauka.

U općenitom smislu, humanizam predstavlja bilo koji sistem mišljenja i djelovanja koji u prvi plan stavlja čovjeka i njegove potrebe.

Humanizam je čovjekoljublje, ideal, o kome se najviše govori. On mnogim zamjenjuje vjeru. Čovjek je prva vrijednost u svijetu i životu. Njega valja poštovati. Njemu valja zajamčiti sreću i napredak. Njemu valja dati sva prava. Njega valja osigurati od obespravljenja i izrabljivanja. Njemu valja pomoći u nevoljama, koje ga pritišću. Ljudi moraju biti solidarni, složni, širokogrudni, tolerantni. Ista im je narav, isti interesi, iste nevolje. Upućeni su jedni na drugi. Ne može nikome biti dobro ako nije svima dobro.

Bogoljublje bez čovjekoljublja je praznovjerje.

Da bi stvari sjele na svoje mjesto, vjeru i ateizam treba svesti na zajednički nazivnik, zvani humanizam ili čovjekoljublje.

Vjernik-humanist živi svoje humanističke vrijednosti oslonjen na Boga, dok se bezbožni humanist oslanja na svoje vlastito uvjerenje, što je sigurno i samom Bogu milije.

Humanizam je prirodni zakon. I što je ko više čovjek, to je više i humanista, čovjekoljub.

Istraži sljedeći problem: Uticaj religioznosti na psihički razvoj adolescenata
Tema za samostalan rad: „Uskrs/Vaskrs“ (referat)

Islamska vjeronauka

Sumeja Karasalihović

sumeja_ng@yahoo.com

Nastavna jedinica: Sura Fil

Tip časa: ponavljanje gradiva

Zadatak:

Ponoviti suru Fil!

Odgovor:

Sura Fil

Bismi-l-lahi-r-rahmani-r-rahim.

Elem tere kejfe fe'ale Rabbuke bi-ashabil-fil.

Elem jedž'al kejdehumfi tadhil.

Ve ersele alejhim tajren ebabil.

Termihim bi-hidžaretin min sidždžil.

Fe-dže'alehum ke'asfin me'kul.

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

Zar nisi čuo šta je sa vlasnicima slona Gospodar tvoj uradio!

Zar lukavstvo njihovo nije omeo

I protiv njih jata ptica poslao,

Koje su na njih grumenje od gline pečene bacale,

Pa ih On, kao lišće koje su crvi istočili, učinio.